

Kohtuvälise menetleja otsus üldmenetluses

Väärteoasi nr 951024000xxx

Tallinn, 29.08.2024

Käesoleva otsuse on teinud Andmekaitse Inspeksiooni nimel jurist Greete Kaljuste, juhindudes vääртеomenetluse seadustiku §-st 74.

Menetlusaluse isiku andmed:

- a. Nimi: XX
- b. Isikukood või sünniaeg: xxxxxx
- c. Kodakondsus: x
- d. Elu- või asukoht ja aadress: xx
- e. Töökoht või õppeasutus: XXX, XXXX
- f. Kontaktandmed: xxx
- g. Isikut tõendava dokumendi nimetus ja number: ID-kaart nr xxxx

Kaitsja andmed: -

Menetlusalune isik soovib/ei soovi, et kaitsja osaleks menetluses.

Menetlusalusele isikule on selgitatud vääртеomenetluse seadustiku §-s 19 ettenähtud õigusi ja kohustusi, mis on fikseeritud 28.03.2024 menetlusaluse isiku ülekuulamise protokollis.

Otsuse tegemise aluseks olnud vääртеoprotokolli kuupäev ning koostaja nimi: 30.07.2024, Greete Kaljuste

Väärteo toimepanemise aeg ja koht:

Perioodil 02.09.2020 kuni 27.09.2023 421 korda, tervise infosüsteem (Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus Pärnu mnt 132, Tallinn)

Väärteo lühikirjeldus: XXX OÜ õena tegi XX oma isikliku tuttava Xx kohta korduvalt päringuid vahemikus 02.09.2020 kuni 27.09.2023 oma tööandja XXX OÜ nime alt ja vaatas ja luges Xx isikuandmeid (terviseandmeid) tervise infosüsteemis. XX tegi Xx kohta viidatud vahemikus dokumentide nimekirjade päringud (395 korral) ning 13.10.2021 kell 11:44, 22.09.2021 kell 10:11, 17.09.2021 kell 08:17, 23.08.2021 kell 06:43, 23.08.2021 kell 06:42, 14.05.2021 kell 15:50, 24.03.2021 kell 08:31, 12.03.2021 kell 10:55, 19.02.2021 kell 10:23, 12.02.2021 kell 11:09, 12.02.2021 kell 11:08, 01.02.2021 kell 06:58, 25.01.2021 kell 08:21, 20.01.2021 kell 07:40, 13.01.2021 kell 14:25, 07.01.2021 kell 09:38, 21.12.2020 kell 11:45, 07.12.2020 kell 07:40, 07.12.2020 kell 07:39, 26.10.2020 kell 07:22, 16.10.2020 kell 09:21, 12.10.2020 kell 07:15, 28.09.2020 kell 07:12, 18.09.2020 kell 08:31, 18.09.2020 kell 08:25 ja 02.09.2020 kell 09:29 toimus dokumentide vaatamise päring (26 korral kokku), millelt nähtusid Xx terviseandmed. Kokku on tervise infosüsteemis dokumentide vaatamise ja dokumentide nimekirjade päringuid 421.

1. Objektiivne koosseis.

XXX OÜ õena tegi XX oma isikliku tutvava Xx kohta korduvalt päringuid vahemikus 02.09.2020 kuni 27.09.2023 oma tööandja XXX OÜ nime alt ja vaatas ja luges Xx isikuandmeid (terviseandmeid) tervise infosüsteemis¹. XX tegi Xx kohta viidatud vahemikus dokumentide nimekirjade päringud (395 korral) ning 13.10.2021 kell 11:44, 22.09.2021 kell 10:11, 17.09.2021 kell 08:17, 23.08.2021 kell 06:43, 23.08.2021 kell 06:42, 14.05.2021 kell 15:50, 24.03.2021 kell 08:31, 12.03.2021 kell 10:55, 19.02.2021 kell 10:23, 12.02.2021 kell 11:09, 12.02.2021 kell 11:08, 01.02.2021 kell 06:58, 25.01.2021 kell 08:21, 20.01.2021 kell 07:40, 13.01.2021 kell 14:25, 07.01.2021 kell 09:38, 21.12.2020 kell 11:45, 07.12.2020 kell 07:40, 07.12.2020 kell 07:39, 26.10.2020 kell 07:22, 16.10.2020 kell 09:21, 12.10.2020 kell 07:15, 28.09.2020 kell 07:12, 18.09.2020 kell 08:31, 18.09.2020 kell 08:25 ja 02.09.2020 kell 09:29 toimus dokumentide vaatamise päring (26 korral kokku), millelt nähtusid Xx terviseandmed. Kokku on tervise infosüsteemis dokumentide vaatamise ja dokumentide nimekirjade päringuid 421.² Dokumentide nimekirjade päring näitas, kas ja mis uusi dokumente on isiku kohta lisatud ja dokumendi vaatamise päring annab ligipääsu konkreetse dokumendi sisule.

Igasuguseks isikuandmete töötlemiseks (sh andmete vaatamine, päringute tegemine jms) peab lähtuvalt isikuandmete kaitse üldmääruse³ (IKÜM) artiklist 6 esinema õiguslik alus. Eriliigiliste isikuandmete (sh terviseandmed) töötlemisel on lisaks vajalik, et esineks üks IKÜM artikkel 9 lõikes 2 toodud punktidest, mis lubaks eriliigilisi (antud juhul terviseandmeid) töödelda, ning muul juhul on eriliigiliste andmete töötlemine keelatud.

Tulenevalt Xx edastatud andmejälgija väljavõtetest⁴ on näha, et XX on sisenenud tervise infosüsteemi ja seeläbi töödelnud Xx eriliigilisi isikuandmeid. Viimane päring on tehtud 27.09.2023 09:07 ning peale Xx 28.09.2023 saadetud sõnumit XX-le, et rohkem ta teda ei jälgiks, ei ole seda ka tehtud.⁵

Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse logiväljavõtte XX poolt tervise infosüsteemi tehtud päringute osas Xx kohta näitab, et vahemikus 02.09.2020 kuni 27.09.2023 on tervise infosüsteemis dokumentide vaatamise ja dokumentide nimekirjade päringuid tehtud 421 korda.⁶

Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse (TTKS) § 59³ alusel on tervishoiuteenuse osutajal juurdepääs tervise infosüsteemis olevatele isikuandmetele TTKS § 4¹ lõigetes 1–1² sätestatud eesmärkidel ja korras. TTKS § 3 alusel on tervishoiutöötaja mh õde, kes on registreeritud Terviseametis. TTKS § 4 alusel on tervishoiutöötaja tervishoiuteenuse osutaja.

Avalikust Terviseameti tervishoiutöötajate registrist nähtub, et XX on registreeritud tervishoiutöötajana, kood xxxxxx⁷, seega on tal seadusest tulenev juurdepääsuõigus tervise infosüsteemile. Samuti on näha sealt tervishoiutöötajate registrist, et ta töötab XXXX ja XXX OÜ-s ja seega on XX-l juurdepääs tervise infosüsteemile läbi nende asutuste süsteemide

¹ Seda kinnitab tõend: Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse 05.12.2023 nr xx vastusele lisatud tabel logidega XXX OÜ töötaja XX nimega tervise infosüsteemis Xx kohta; XXX OÜ vastusele lisatud tabel logidega XXX OÜ sisemisest infosüsteemis Xx kohta.

² Seda kinnitab tõend: Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse 05.12.2023 nr xx vastusele lisatud tabel logidega XXX OÜ töötaja XX nimega tervise infosüsteemis Xx kohta.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679>

⁴ Seda kinnitab tõend: Xx andmejälgija väljavõtte koopiad (27.03.2024 tõendite ülevõtmise määruses lisad 5-41);

⁵ Seda kinnitab tõend: Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse 05.12.2023 nr xx vastusele lisatud tabel logidega XXX OÜ töötaja XX nimega tervise infosüsteemis Xx kohta; Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse 25.04.2024 nr xx vastus logiväljavõttele; Xx ja XX 28.09.2023 kirjavahetusest kuvatõmmis.

⁶ Seda kinnitab tõend: Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse 05.12.2023 nr xx vastusele lisatud tabel logidega XXX OÜ töötaja XX nimega tervise infosüsteemis Xx kohta.

⁷ Seda kinnitab tõend: Terviseameti tervishoiutöötaja päringu väljatrükk (12.03.2024).

olemas. XXX OÜ kaudu on menetlusalune isik praegusel juhul ka päringuid teinud.⁸

XXXX on Xx-le varasemalt kinnitanud, et nende haigla infosüsteemi kaudu XX päringuid teinud ei ole.⁹ Seda kinnitab ka Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse logiväljavõtte kõigest XX päringutest Xx kohta ja menetlusaluse isiku enda ütlused.¹⁰

Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse logiväljavõtetest on näha 1 kirje XXXX all, kus logi real on kirjas: „04.11.2022 12:45 Dokumendi registreerimine 1000171891 XX xxxxxx xxxxxxxx XXXX“.¹¹ Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse vastuses saadetud logiväljavõttest nähtub, et tegu on XX poolt tehtud immuniseerimisega ja tema on dokumendi koostaja.¹² Xx kirjalikes ütlustes on ta kinnitanud, et on 04.11.2022 saanud vaktsiinisüsti ja tema immuniseerijaks oli XX, kuigi tema teada pidi sissekande tegema XXX esindaja, kellele õendusjuht edastas nimekirja vaksineeritute ja XX antud digilugu sissekannet teha ei palutud.¹³ Selles päringu osas ei tuvastanud kohtuväline menetleja XX poolt süüteo, sh IKS § 71, toimepanemist, kuna kanne ei ole vale või alusetu ja andmed oli talle ilmselgelt teada. Küsimus langeb asutuse sisekorra reeglite järgimisele.

IKÜM artikkel 9 lõike 2 punkt h annab peamise volitusnormi, mille alusel tervishoiutöötajad saavad ilma nõusolekuta andmeid töödelda. Käesoleval juhul oleks võimalik kohaldada ka artikkel 9 lõige 2 punkti a, ehk isiku vabatahtlik nõusolek, kuid Xx ütluste kohaselt tema nõusolek puudus.¹⁴ Sealjuures on kõik ülejäänud IKÜM artikli 9 lõike 2 toodud alused antud juhul asjakohatud.

IKÜM artikkel 9 lõike 2 punkti h lubab eriliigiliste andmete töötlemise kui see on vajalik ennetava meditsiini või töömeditsiiniga seotud põhjustel, töötaja töövõime hindamiseks, meditsiinilise diagnoosi panemiseks, tervishoiuteenuste või sotsiaalhoolekande või ravi võimaldamiseks või tervishoiu- või sotsiaalhoolekandesüsteemi ja -teenuste korraldamiseks, tuginedes liidu või liikmesriigi õigusele või tervishoiutöötajaga sõlmitud lepingule ja eeldusel, et lõikes 3 osutatud tingimused on täidetud.

Esmane tingimus on see, et andmeid töötleb töötaja, kellel on liidu või liikmesriigi õiguse või pädevate riiklike asutuste kehtestatud eeskirjade alusel ametisaladuse hoidmise kohustus, või kui neid andmeid töödeldakse sellise isiku vastutusel või kui neid andmeid töötleb mõni teine isik, kellel on liidu või liikmesriigi õiguse või pädevate riiklike asutuste kehtestatud eeskirjade alusel samuti saladuse hoidmise kohustus. Võlaõigusseaduse (VÕS) § 768 lg 1 alusel on tervishoiuteenuse osutajale kehtestatud seadusest tulenev saladuse hoidmise kohustus. Teiseks peab olema lisaks siseriikliku regulatsiooniga kehtestatud lisa kaitsemeetmed.

TTKS § 4¹ lõigetest 1–1³ tulenevalt on lisakaitsemeetmed tervishoiuteenuse osutajale pandud kohustus järgida tervishoiuteenuse osutajal töötlemisel kindlat eesmärki ja ulatust ning andmete töötlemine dokumenteerida. Juurdepääsu terviseandmetele reguleerib tervishoiuteenuse korraldamise seaduse § 4¹ lõiked 1–1²:

⁸ Seda kinnitab tõend: Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse 05.12.2023 nr xx vastusele lisatud tabel logidega XXX OÜ töötaja XX nimega tervise infosüsteemis Xx kohta; XXX OÜ vastusele lisatud tabel logidega XXX OÜ sisemisest infosüsteemis Xx kohta.

⁹ Seda kinnitab tõend: Xx kirjavahetus XXXX-ga;

¹⁰ Seda kinnitab tõend: Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse 05.12.2023 nr xx vastusele lisatud tabel logidega XXX OÜ töötaja XX nimega tervise infosüsteemis Xx kohta; Menetlusaluse isiku XX ülekuulamise protokoll 28.03.2024;

¹¹ Seda kinnitab tõend: Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse 05.12.2023 nr xx vastusele lisatud tabel logidega XXX OÜ töötaja XX nimega tervise infosüsteemis Xx kohta;

¹² Seda kinnitab tõend: Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse 25.04.2024 nr xx vastus logiväljavõttega;

¹³ Seda kinnitab tõend: Xx kirjalikud ütlused 27.05.2024.

¹⁴ Seda kinnitab tõend: Tunnistaja Xx ülekuulamise protokoll 05.03.2024.

TTKS § 4¹ Isikuandmete töötlemine

(1) Tervishoiuteenuse osutajal, kellel on seadusest tulenev saladuse hoidmise kohustus, on õigus andmesubjekti nõusolekuta töödelda tervishoiuteenuse osutamiseks vajalikke isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid.

(1¹) Tervishoiuteenuse osutajal, kellel on seadusest tulenev saladuse hoidmise kohustus, on õigus töödelda isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid:

1) tervishoiuteenuse osutamise kavandamiseks, lähtudes käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud eesmärgist;

2) käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktis 7 sätestatud ulatuses ja eesmärgil.

(1²) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktis 1 nimetatud andmete töötlemise õigus tervishoiuteenuse osutamise kavandamiseks laieneb üldarstiabi ja koolitervishoiu teenuse osutamiseks. Andmete töötlemise õigus tervishoiuteenuse osutamise kavandamiseks laieneb eriarstiabi, iseseisva õendusabi ja iseseisva ämmaemandusabi tervishoiuteenuse osutajale üksnes varem sõlmitud tervishoiuteenuse lepingu olemasolul ning ennetustegevused on ellu viidud mõistliku aja jooksul lepingu lõppemisest.

Seega kokkuvõtlikult lubatakse töödelda andmeid kolmel juhul:

1) TTKS § 4¹ lõige 1 alusel andmesubjekti nõusolekuta vajalikke isikuandmeid tervishoiuteenuse osutamiseks;

2) TTKS § 4¹ lõige 1¹ punkti 1 alusel eriliigilisi isikuandmeid tervishoiuteenuse kavandamiseks lähtudes sel juhul TTKS § 2 lõikes 1 nimetatud eesmärgist¹⁵;

3) TTKS § 4¹ lõige 1¹ punkti 2 alusel tervishoiuteenuse kvaliteedinõuete tagamiseks lähtudes sel juhul 15.12.2004 sotsiaalministri määrusest nr 128 Tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamise nõuded, kus on toodud andmete töötlemise ulatus ja eesmärgid.

Tervishoiuteenust võib patsiendile osutada üksnes patsiendi nõusolekul. See tuleneb võlaõigusseaduse §-st 766 ja tähendab, et kohustus teenust osutada eeldab patsiendi eelnevat taht, leping loetakse sõlmituks ka ravi alustamise või teenuse osutamisega või tuginedes tema otsusevõimetuse korral eeldatavale tahtele (VÕS § 759).

Vaid seaduses sätestatud alustel ja ulatuses ei ole patsiendi nõusolek tervishoiuteenuse osutamiseks vajalik (VÕS § 766 lg 6). Tervishoiuteenuse leping on oma olemuselt seega vabatahtlik leping, mis on ka peamine eeldus lepingulise regulatsiooni kohaldamiseks. Tulenevalt sellest, et isik on avaldanud soovi tervishoiuteenuse saamiseks (või saab – otsusevõimetuse või sundravi korral), on TTKS § 4¹ alusel ka tervishoiutöötajal õigus töödelda isikuandmeid, sh ka eriliiki isikuandmeid, kus viimane eeldab juba ravisuhte olemasolu. Isikuandmeid töödeldes tuleb lähtuda ka üldpõhimõttest, et isikuandmeid ei või töödelda viisil, mis ei ole andmetöötamise eesmärkidega kooskõlas.

Perearstidel ja -õdedel on üldarstiabi osutamise eesmärgil õigus viia läbi nimistusse kuuluvate isikute suhtes ennetustegevusi ehk TTKS § 4¹ lõige 1¹ punkt 1 olukord ning sel juhul ei ole enam tegemist tervishoiuteenuse osutamisega TTKS § 4¹ lõige 1 alusel ehk lepingu täitmisega (VÕS § 758). Vastav õigus tuleneb TTKS § 4¹ lõikest 1², mille kohaselt § 4¹ lõige 1¹ punktis 1 nimetatud andmete töötlemise õigus tervishoiuteenuse osutamise kavandamiseks laieneb üldarstiabi ja koolitervishoiu teenuse osutamiseks. See aga ei tähenda, et perearsti nimistusse kuulumine on katkematu tervishoiuteenuse osutamise leping perearstiga (VÕS § 758 mõttes) ning vastav andmetöötlus (ennetus) tuleb dokumenteerida (TTKS § 4¹ lg 1³). Seega peab tervishoiutöötaja igal juhul dokumenteerima, mis tal plaanis oli ja kuidas plaan realiseerus sh kas patsient tuli vastuvõtule või patsient ei soovinud vastuvõtule tulla, kas arst vormistas saatekirja uuringule vms. Kuna Xx ei kuulunud XXX XX nimistusse, ei saa antud olukorras

¹⁵ s.o. tervishoiuteenus tervishoiutöötaja tegevus haiguse, vigastuse või mürgistuse ennetamiseks, diagnoosimiseks ja ravimiseks eesmärgiga leevendada inimese vaevusi, hoida ära tema tervise seisundi halvenemist või haiguse ägenemist ning taastada tervist ning sel juhul tuleb ka lähtuda.

tegemist olla ka ennetustegevusega.¹⁶

Xx ütluste kohaselt puudus XX-l vahemikus 02.09.2020 kuni 27.09.2023 tervise infosüsteemi terviseandmete kohta päringut tehes ravisuhe või muu tervishoiuteenusega seotud eesmärk Xx-ga.¹⁷

XX on ülekuulamisel kinnitanud, et on talle etteheidetava teo toime pannud. Samuti on ta kinnitanud, et ei ole edastanud andmeid kolmandatele isikutele. Menetlusalune isik on kinnitanud, et oli Xx-ga varasemalt tuttav ja töötas koos temaga ka XXXX-s, mistõttu ta vaatas andmeid isiklikust huvist, et tuvastada materjalidest, kuidas Xx-l läheb, kuna muudel meetoditel ta tema tervisesse puutuvat informatsiooni kätte ei saanud. St, et menetlusalune isik oli ka kursis, et Xx jäi töölt eemale tervisliku seisundi tõttu. XX on kinnitanud, et viimane ravisuhe Xx-ga oli tal 2020.a jaanuaris ja nõusolekut andmete vaatamiseks pole ta saanud.¹⁸

Eeltoodust tulenevalt puudus menetlusalusel isikul kaebaja eriliigiliste isikuandmete töötlemiseks õiguslik alus ja põhjendatud eesmärk, mis oleks lubanud päringuid teha. Seega on leidnud kinnitust, et XX on isikuna, kellel on juurdepääs isikuandmetele oma tööülesannetest lähtudes, vaadanud ebaseaduslikult vahemikus 02.09.2020 kuni 27.09.2023 Xx terviseandmeid. XX ei vaadanud Xx terviseandmeid tervishoiuteenuse osutamiseks, kavandamiseks või kvaliteedinõuete tagamiseks vaid lähtudes isiklikust huvist.

KarS § 157 ja § 157¹ näevad ette koosseisu isikuandmete ebaseadusliku avaldamise korral ning § 157¹ reguleerib neist just eriliiki isikuandmete ebaseadusliku avaldamise või neile ebaseadusliku juurdepääsu võimaldamisega seonduvat. IKS § 71 selliste andmete avaldamiste olukordades ei kohaldu.

Tunnistaja ja menetlusaluse isiku ütlustest ei nähtu, et XX oleks jaganud päringute tulemusena teada saadud eriliiki isikuandmeid (terviseandmeid) edasi kellelegi kolmandale, mis viitaks KarS §-des 157 ja 157¹ koosseisulisele teole.¹⁹ Seega kuna tõendamist pole leidnud, et XX oleks eriliiki isikuandmeid ebaseaduslikult kellelegi avaldanud või neile juurdepääsu võimaldanud, ei ole KarS § 157 või § 157¹ koosseis täidetud ning saab vaadata IKS § 71 koosseisu.

Menetlusalusele isikule on eelnevast tulenevalt etteheidetav isikuandmete kaitse seaduse § 71 ehk isikuandmete ebaseadusliku vaatamise, lugemise ja nende kohta päringute tegemise eest isiku poolt, kellel on juurdepääs isikuandmetele oma töö- või teenistusülesannetest lähtudes. XX käitumises puuduvad KarS §-des 157 ja 157¹ sätestatud süüteo koosseisude tunnused. Seega kuulub XX vastutusele võtmisele IKS § 71 alusel.

2. Subjektiivne koosseis

KarS § 12 lg 3 kohaselt on süüteo koosseisu subjektiivseks tunnuseks tahtlus (kavatsetus, otsene ja kaudne tahtlus) või ettevaatamatus (kergemeelsus ja hooletus). KarS § 17 lg 3 kohaselt ei välista seaduse mittetundmine tahtlust ega ettevaatamatust.

KarS § 16 lg 2 kohaselt paneb isik teo toime kavatsetult, kui ta seab eesmärgiks süüteo koosseisule vastava asjaolu teostamise ja ta teab, et see saabub, või vähemalt peab seda võimalikuks. Isik paneb teo toime kavatsetult ka siis, kui ta kujutab ette, et süüteo koosseisule vastav asjaolu on eesmärgi saavutamise hädavajalik tingimus.

¹⁶ Seda kinnitab tõend: Tunnistaja Xx ülekuulamise protokoll 05.03.2024;

¹⁷ Seda kinnitab tõend: Tunnistaja Xx ülekuulamise protokoll 05.03.2024;

¹⁸ Seda kinnitab tõend: Menetlusaluse isiku XX ülekuulamise protokoll 28.03.2024;

¹⁹ Seda kinnitab tõend: Tunnistaja Xx ülekuulamise protokoll 05.03.2024; Menetlusaluse isiku XX ülekuulamise protokoll 28.03.2024;

XX pani teo toime kavatsetult, sest teadis tervishoiutöötajana, et tal puudub õigus tervise infosüsteemi kasutamiseks ilma patsiendi eelneva nõusolekuta ja tervishoiuteenuse osutamiseta. XX seadis endale eesmärgiks Xx andmete vaatamise tervise infosüsteemis, veendumaks, milline on tema tervislik seisund ning tehes seda lähtudes enda isiklikust huvist.

3. Õigusvastasus ja süü

KarS § 27 järgi on õigusvastane koosseisuline tegu, mille õigusvastasus ei ole välistatud KarS-i, muu seaduse, rahvusvahelise konventsiooni või tavaga.

Menetlusalune isik ei ole selliseid asjaolusid maininud ning menetleja ei ole käesolevas asjas õigusvastasust välistavaid asjaolusid tuvastanud.

KarS § 32 lg 1 järgi saab isikut õigusvastase teo eest karistada, kui ta on süüvõimeline ja puudub seaduses sätestatud süüd välistav asjaolu. XX süüdivuses pole põhjust kahelda ning süüd välistavaid asjaolusid ei ole tuvastatud.

Seega tuleb lugeda tõendatuks, et XX pani toime deliktistruktuurile vastava teo IKS § 71 järgi ning kuulub vastutusele võtmisele.

Vastulause: Menetlusalune isik ei ole esitanud vastulauset.

Rikutud õigusnormid: isikuandmete kaitse seaduse § 71

Väärteo kvalifikatsioon: isikuandmete kaitse seaduse § 71

Karistust kergendavad ja raskendavad asjaolud ning rahatrahvi määra põhjendus:

Karistust raskendavad ja kergendavad asjaolud puuduvad (KarS § 57 ja 58). Karistusseadustiku (KarS) § 56 lg 1 kohaselt on karistuse mõistmise aluseks süü ning karistuse määramisel kohtuvälise menetleja poolt arvestatakse kergendavaid ja raskendavaid asjaolusid, võimalust mõjutada süüdlast edaspidi hoiduma süütegude toimepanemisest ja õiguskorra kaitsmise huvisid.

Süüdlase isik on määrav karistuse eripreventiivse eesmärgi saavutamisel. Riigikohtu otsuse nr 3-1-1-40-04 p 7 kohaselt toimub igasugune mõjustamine läbi isiksuse, tema hoiakute muutmise kaudu. Seetõttu peab karistuse eripreventiivse eesmärgi saavutamiseks – prognoosimaks, milline karistus on efektiivseim, mõjustamaks süüdlast edaspidi süütegude toimepanemisest hoiduma – arvestama ka süüdlase isikut.

Käesolevas väärteoasjas on kohtuväline menetleja arvestanud konkreetse karistusemäära valikul väärteokoosseisu objektiivsete ja subjektiivsete tunnustega.

Karistust kergendavad ja raskendavad asjaolud puuduvad.

Kohtuväline menetleja on seisukohal, et kuna väärtegu oli tahtlikult suunatud eriliigiliste isikuandmete vastu isiku poolt, kellel on seadusest ja tööülesannetest tulenev konfidentsiaalsuskohustus, peab karistus olema õiguskorra huvide kaitseks piisavalt tõhus. Andmesubjekti terviseandmete näol on tegemist ühe delikaatsema isikuandmete liigiga, mis vajab ühiskonnas erilist kaitset. XX-le on ühiskonna poolt usaldatud juurdepääs terviseandmetele tingimusel, et ta tagab isikuandmete töötlemise seaduslikkuse sh töötleb andmesubjektide isikuandmeid ainult tööülesannetest lähtuvalt. XX on seda usaldust rikkunud

lähitudes enda isiklikest huvidest, millega mõjutab ka tervishoiusüsteemi kui terviku usaldusväärsust.

IKS § 71 sätestatud väärtekoosseisuga kaitstakse andmesubjektide privaatsust ja eraelu puutumatust, mis on põhiseadusega kaitstud õigushüve. Seetõttu tuleb tagada isikuandmete, eriti eriliigiliste isikuandmete, kõrgetasemeline kaitse (IKÜM pp 51-53).

Isikuandmete kaitse seaduse § 71 kohaselt isikuandmete ebaseadusliku kogumise, vaatamise, lugemise, kasutamise, nende juurdepääsu või nende kohta päringute või väljavõtete tegemise eest isiku poolt, kellel on juurdepääs isikuandmetele oma töö- või teenistusülesannetest lähitudes, kui puuduvad karistusseadustiku §-des 157 ja 157¹ sätestatud süüteo koosseisud, karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

Käesoleval juhul on määratud rahatrahv 200 trahviühikut, mis on maksimaalne määr. Karistuse määramisel on arvestatud asjaolu, et tegemist on eriliiki isikuandmetega, rikkumine on olnud korduv ja toimunud umbes kolme aasta jooksul ning lõppes ainult peale XX-i tähelepanu juhtimist andmete vaatamisele. IKS § 71 koosseisu täitmiseks oleks piisanud aga juba ainult ühest õigusliku alusega tehtud päringust. Korduva vaatamise põhjuseks oli isiklik huvi, mis polnud kuidagi seotud töökohustuste täitmisega või professionaalse huviga.

Üldpreveniivsest eesmärgist lähtuvalt tuleb anda signaal ka teistele isikutele, et selline tegu ei tasu ennast ära. KarS-is sätestatud positiivne üldpreventsioon seab oma eesmärgiks avaldada õiglase karistusega mõju, mis kinnitab inimeste usku normikehtivusse ja usaldust õiguskorra vastu. Arvestades, et menetlusalune isik on väärtetoime pandud tahtlikult, määrab kohtuväline menetleja XX-le rahatrahvi, mis moodustab maksimaalse summa sanktsioonist – 200 trahviühikut ehk 800 eurot²⁰. Kohtuväline menetleja on seisukohal, et määratud karistus mõjutab menetlusalust isikut käituma edaspidi seadusekuulekamalt.

Eeltoodu alusel ja juhindudes VTMS § 73 lg 1 p-st 1 kohtuvälise menetleja ametnik otsustas:

karistada isikuandmete kaitse seaduse § 71 alusel XX-i rahatrahviga 200 trahviühiku ulatuses, s.o 800 (kaheksasada) eurot.

Asitõendina kasutatava, arestitud või muu äravõetud objektiga toimimise viis: puudub

Edasikaebamise kord ja tähtaeg: menetlusalusel isikul ja tema kaitsjal on õigus esitada otsuse peale kaebus maakohtule 15 päeva jooksul alates päevast, mil kohtuvälise menetleja otsus on kohtuvälise menetleja juures tutvumiseks kättesaadav.

Rahatrahvi ja menetluskulude tasumine:

Kui rahatrahvi ei määratud ositi, tuleb rahatrahv tasuda 45 päeva jooksul alates päevast, mil kohtuvälise menetleja otsus on kohtuvälise menetleja juures tutvumiseks kättesaadav, valides sobiva panga arvelduskonto:

- SEB panka arvelduskontole nr EE891010220034796011 (SWIFT: EEUH2E2X),
- Swedbank arvelduskontole EE932200221023778606 (SWIFT: HABA2E2X),
- LHV Pank arvelduskontole EE777700771003813400 (BIC/SWIFT: LHV2E22),
- Luminor panka arvelduskontole nr EE701700017001577198 (BIC/SWIFT: NDEA2E2X).

²⁰ Karistusseadustik. - RT I, 04.07.2024, 25, § 47 lg 1 ls 2 kohaselt on trahviühiku suurus 4 eurot.

Saajaks märkida Rahandusministeerium, viitenumbriks 4100081857. Selgituseks märkida menetlusaluse isiku nimi ja väärteoasja number.

Otsus saadetakse kohtutäiturile täitmiseks, kui päevast, mil otsus on kohtuvälise menetleja juures tutvumiseks kättesaadav, on möödunud 45 päeva ja menetlusalune isik ei ole rahatrahvi täies ulatuses tasunud või otsuse peale maakohtule kaebust esitanud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Grete Kaljuste

kohtuvälise menetleja ametnik